

Jurisdikcia - Švédsko

OBSAH

- 1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?
- 2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?
 - 2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?
 - 2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)
 - 2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov
 - 2.2.2 Výnimky zo základného pravidla
 - 2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?
 - 2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?
 - 2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Spory v rámci občianskeho práva sa zvyčajne prerokúvajú na všeobecnom súde. Vec sa musí predložiť okresnému súdu (tingsrätt) s príslušnou právomocou.

Na prerokúvanie určitých druhov občianskoprávných vecí slúžia dva špeciálne súdy, a to pracovný súd (*Arbetsdomstolen*) a súd pre hospodársku súťaž (*Marknadsdomstolen*). Osobitnými druhmi vecí sa zaoberajú aj niektoré okresné súdy. Informácie o právomoci týchto súdov môžete nájsť v otázke č. 3 nižšie.

Ďalšie informácie o všeobecných súdoch môžete nájsť tu a o špeciálnych súdoch tu.

Niektoré spory v rámci občianskeho práva prerokúvajú orgány, ktoré nie sú súdmi. Orgány presadzovania práva môžu prostredníctvom zjednodušeného postupu v skrátanom konaní požadovať od účastníka uhradenie platby alebo vykonanie iných krokov. Rozhodnutia orgánov môžu byť napadnuté na okresnom súde. Niektoré spory týkajúce sa prenájmov alebo nájmov sa prerokúvajú na tribunáloch pre prenájom (hyreshämnder) alebo tribunáloch pre nájom (arrendenämnder).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Prakticky všetky občianskoprávne veci sa predkladajú súdu najnižšieho stupňa, čiže okresnému súdu (tingsrätt).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Vo všeobecnosti platí, že vec sa musí predložiť v mieste pobytu odporcu. Za miesto pobytu fyzickej osoby sa považuje miesto, v ktorom je príslušná osoba zapísaná v registri obyvateľstva. Informáciu o mieste zápisu príslušnej osoby do registra obyvateľstva môže poskytnúť švédsky daňový úrad (Skatteverket) (tel.: +46 (0)8 56 48 51 60). Za miesto pobytu právnickej osoby sa považuje miesto jej sídla.

Vec je možné švédskemu súdu predložiť aj vtedy, ak osoba nežije vo Švédsku. Ak odporca nemá žiadny pobyt, vec môže byť predložená v mieste, kde sa zdržiava, a v niektorých prípadoch v mieste, kde žil alebo sa zdržiaval naposledy. V niektorých občianskoprávných sporoch môže byť vec predložená vo Švédsku aj vtedy, ak má odporca pobyt v zahraničí. Ak má vo Švédsku majetok alebo vo Švédsku uzavrel zmluvu, môže to mať na určenie právomoci podstatný vplyv.

Pri medzinárodných veciach si treba pamätať, že švédske ustanovenia o právomoci súdov platia len tam, kde platí švédska právomoc. Vo väčšine prípadov platí švédska právomoc, ak má švédsky súd právomoc podľa vnútroštátnych ustanovení o právomoci súdov. V tejto súvislosti je tiež potrebné zohľadniť všetky platné medzinárodné dohody. Z nich sú pre Švédsko najdôležitejšie nariadenie Brusel I, Bruselský dohovor a Lugánsky dohovor, ktorými sa riadi právomoc súdov, ak má odporca pobyt v štáte viazanom týmto nariadením alebo dohovormi. Konkrétne sa v nich zdôrazňuje aj to, že odôvodnenie právomoci súdov pri predložení prípadu vo veci platobnej povinnosti miestom, v ktorom má obvinený majetok, sa nesmie uplatňovať na osobu s pobytom v členskom štáte alebo štáte, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Na určenie právomoci existuje množstvo pravidiel, pričom vec možno predložiť aj inému súdu, než je súd v mieste, kde odporca žije. Niektoré medzinárodné dohody obsahujú aj pravidlá o konflikte právomocí. Patria sem napríklad nariadenie Brusel I a Bruselský a Lugánsky dohovor.

Najdôležitejšie švédske pravidlá o konflikte právomocí sú tieto:

- Každý, kto utrpel škodu, môže vec predložiť v mieste, kde došlo k činu, ktorý zakladá nárok na náhradu škody, alebo v mieste, kde sa škoda vyskytla. V zásade sa toto ustanovenie nevzťahuje na prípad porušenia zmluvy. Nárok na náhradu škody vzniknutej v dôsledku trestného činu možno predložiť v súvislosti so stíhaním trestného činu.
- V prípade spotrebiteľských vecí týkajúcich sa malých súm môžu spotrebiteľia podať žalobu na obchodníka na svojom súde.
- Veci týkajúce sa platobnej povinnosti podľa zmluvy sa môžu v niektorých prípadoch predložiť v mieste uzavretia zmluvy. Vo švédskom práve však, na druhej strane, neexistuje žiadne ustanovenie, ktorým by sa právomoc prenášala na súd v mieste vykonávania zmluvy.
- Vec voči obchodníkovi, v ktorej ide o spor v súvislosti s predmetom podnikania, sa môže v niektorých prípadoch predložiť v mieste podnikania.
- Žaloby týkajúce sa starostlivosti o dieťa, práv na bývanie a práv na styk s dieťaťom sa zvyčajne prerokávajú v mieste pobytu dieťaťa (pozri tiež časť o rodičovských právach a povinnostiach – Švédsko).
- Veci, v ktorých ide o výživné na dieťa, sa zvyčajne predkladajú súdu v mieste pobytu obvineného, ale konaniami vo veci určenia otcovstva, manželskými vecami a vecami týkajúcimi sa rodičovských práv a povinností (starostlivosť o deti, bývanie detí) sa zaoberajú aj iné súdy.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Švédske právo obsahuje mnohé pravidlá o výlučnej právomoci, podľa ktorých sa vec musí predložiť konkrétnemu súdu. Niektoré medzinárodné dohody obsahujú aj pravidlá o výlučných právomociach. Patria sem napríklad nariadenie Brusel I a Bruselský a Lugánsky dohovor. Ak sa vec, na ktorú sa vzťahujú tieto pravidlá, predloží inému súdu, než je súd s výlučnou právomocou, nemôže ju prerokovať.

Najdôležitejšie švédske pravidlá o výlučnej právomoci sú tieto:

- Väčšina sporov v rámci majetkového práva sa musí prerokovať na súde v mieste, kde sa majetok nachádza.
- Niektoré spory týkajúce sa majetku sa musia prerokovať na majetkovom súde (fastighetsdomstol) alebo na tribunáli pre prenájom či tribunáli pre nájom (hyresnämnd alebo arrendenämnd). Opäť to závisí od toho, kde sa majetok nachádza.
- Veci týkajúce sa dedičského práva musí prerokovať súd v mieste, kde zosnulá osoba žila.

- Spory týkajúce sa manželstva a rozdelenia majetku medzi manželov musí prerokovať súd v mieste, kde žije jeden z účastníkov.
- Ak sa musí spor prerokovať na pracovnom súde (Arbetsdomstolen) alebo súde pre hospodársku súťaž (Marknadsdomstolen), vec sa nemôže predložiť všeobecnému súdu v mieste pobytu obvineného.
- Pre väčšinu sporov týkajúcich sa environmentálneho práva, námorného práva a práva duševného vlastníctva existujú osobitné pravidlá, ktorými sa právomoc prenáša iba na jediný súd.
- Výlučnú právomoc prerokovať niektoré návrhy týkajúce sa presadzovania rozhodnutí cudzích súdov má odvolací súd vo Svea (Svea hovrätt).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Účastníci môžu uzatvoriť dohodu, na základe ktorej sa spor môže alebo musí prerokovať na určitom súde. Nazýva sa dohoda o rozšírení právomoci a musí mať písomnú podobu. Podľa tejto dohody môže mať jeden súd výlučnú právomoc. Tiež je možné dohodnúť sa na tom, že právomoc bude mať iný súd než súd určený podľa bežných pravidiel. Účastníci tiež môžu priznať právomoc viac než jednému súdu.

V zásade platí, že súd určený účastníkmi ako príslušný je povinný predložený prípad prijať. Neplatí to však v prípade, ak je dohoda v rozpore s niektorým pravidlom týkajúcim sa výlučnej právomoci. Ak niektorý z účastníkov vyhlási, že dohoda o rozšírení právomoci je neplatná, súd musí toto tvrdenie preskúmať, pričom môže dospieť k záveru, že nemusí mať právomoc.

Súd, ktorý by inak právomoc nemal, môže mať právomoc vtedy, ak odporca nevyhlási, že vec sa prerokúva na nesprávnom súde (nazýva sa to „implicitná voľba“). To však neplatí, ak sa na túto vec vzťahujú pravidlá o výlučnej právomoci. Túto otázku musí zvážiť súd. Súd však nebude automaticky skúmať, či sa vec predložila v rozpore s hlavným pravidlom, pravidlami o konflikte právomocí alebo dohodou o rozšírení právomoci. Akékoľvek tvrdenie, že súd nemá právomoc, sa musí predniesť pri prvom vyhlásení účastníkov v danej veci. Ak však odporca žiadne vyhlásenie neprednesie a súd musí vyniesť rozsudok pre zmeškanie, súd musí preskúmať, či má právomoc.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Občianskoprávnymi spormi sa zaoberajú dva špeciálne súdy, a to pracovný súd (Arbetsdomstolen) a súd pre hospodársku súťaž (Marknadsdomstolen). Pracovný súd prerokúva spory týkajúce sa pracovnoprávnych vzťahov, t. j. spory týkajúce sa vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Súd pre hospodársku súťaž prerokúva veci týkajúce sa práva v oblasti hospodárskej súťaže a marketingu.

Konkrétne druhy občianskoprávných vecí prerokávajú niektoré okresné súdy (tingsrätter). Päť švédskych okresných súdov je aj pozemkovými a environmentálnymi súdmi (mark- och miljöödomstolar). Tieto súdy sa zaoberajú vecami v rámci zákonníka o životnom prostredí (miljöbalken) a vecami týkajúcimi sa vyvlastnenia a rozdeľovania pozemkov. O námorných veciach rokuje sedem okresných súdov, ktoré sú súdmi námorného práva (sjörättsdomstolar). Na spory týkajúce sa práva duševného vlastníctva, a najmä tie, v ktorých ide o patenty, sa vzťahujú osobitné pravidlá, podľa ktorých má výlučnú právomoc štokholmský okresný súd (Stockholms tingsrätt).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 03/11/2014